ERESERKI BATEN ESAMESAK

Mikel Deunaren ereseŕkia dala-ta, "Goikolako Txoria,,'k gauŕ EUZKADI'n idatzi izan duana irakuŕi det.

Nere lantxo ura odeyetaraño jasotzekoa ez-dala jakiteko, irakuŕtea da aski.

"Goikolako Txoria" nere lanaren gain mokoka ari da, ta mokokada oyek zer agertzen diguten ikusi beaŕko degu.

"Oleŕkia, Uŕiolabeitia jaunarena da noski.."

Bai, neria da; ta dan bezela irakuŕleak ikusi dezaten, ona emen:

Aralaŕ'ko Gongotzon edeŕ
Guruztuna,
Euzkadi'ren Buruzagi
Mikel Deuna:
Etsai ankeŕa garaitu daigun
Emoizu goitaŕ indaŕa,
Ta gaizkiñak entzun bei
Gure deadaŕa:
¡Gora Jaun-Goikua eta
Lagi-Zaŕa!

"Oleŕkaria ordea—dio—labuŕ, motz geratu zan.

Oŕen ereseŕki laburik ez det ikusi."

Begira, ba, neri orain gogoratzen zaizkidanak. Nere oleŕkiak 68 izkin ditu; England'ekoak (gutxi gora-bera) 42; Deutschlan'ekoak 45 (*Tantum ergo'k estrofa* bakoitzean dituanak, oŕen baten); *Els Segadors'ek* 49; Euzko-Abendearenak 52, eta 72, abesti buruan dona, amayan beŕiz agertzen dualako.

Auŕera goazen.

"Mikel Donearen Zaingorik (patrozinio) ez du aitatzen."

Auxe da, azalez, nere oben aundia: Mikel Deuna Zaindari degula ez-aitatzea. Ta nire esana, uskeri bat balitz bezela, jaŕaitzen du

"Buruzari (kaudilo) deitzen dio". Bai zeroŕek ere. ¿Ez al-dezu, amaŕ leŕo gorago idatzi: "Jeltzalien zaindari donokitaŕ, *gure Buru* ta *auŕendari* genduala esan genion"? ¿Zer da, ba, *CAUDILLO, guion* (de guerra), *cabeza, jefe, BURU* ta *AUŔENDARI* baizik?

Bai-dakit Mikel Deunak nere oleŕki kaskaŕ ori baño edeŕagoa beaŕ duala. ¿Baña luzeagoa? ¿Norañokoa? *Goikolako Txoria*'ren ustez "Aralar'en egin genduan ziñalben eta otoitza *oso osorik* sartzen dira la". ¿Eta, guzi ori abestutzeko; ta oldaŕ-aldi batean? ¡Blas Doneak gure eztaŕiak zaitu dizazkigula!

Ez-dezula ontzak artzen; ez-zaitula asetzen. Zure gogoaren jabe zeu zera. Gauŕ Gipuzko - Buru - Batzaŕean burukide dan norbaiti, oleŕki ori asmatu ondoren, euzko-abesti zaŕ baten bidez abestu nion; ta atsegin-atsegiñez adituz, ez-ninduen pakean utzi buruz ikasi arte. ¡Ez-zerate, noski iritzi batekoak!

Ta geroxeago.

"¿Oleŕkariei deitu izan balitzayete, zen bat oleŕki edeŕ ez ote zan azalduko?"

Bai, ta guziak neria baño obeak. Jakin ezazu, baña, neri Euzkadi-Buru-Batzaŕak eskatu zidala; ta nere agintariei ezer ukatzeko, ez oyen zuzentsale agertzeko aurpegirik ez-dedala.

¡Edeŕa, gustiz edeŕa beaŕ du Mikel Deunak bere ereseŕkia! "Izkera izan dedila. euzkaldun guzik ongi artuko duten euzkeran, napaŕ eta Bidasoz andiko gure anayei atsegin izango zayetenean."

¿Eta, zein da izkera ori? ¿Ñon auŕkitzen da? ¿Izango al-da zuk aitatzen ez-dituzun anai bizkaitaŕei ere atsegin izango zayotenen bat?

Orain arte, poliki ibili zera sasi artean txioka zure soña estalirik; baña, "Irular"'en erdel-itz oŕen auŕez jaŕi dezun ori ta bukatzeko ezaŕi dituzunak agertuaz, zeu ere, oso-osoan agertu zera; zure naya ager-ageŕean edatu dezu.

"Ereserki ori, Euzkadi guzirako da, ez Bizkai'rako bakaŕik, eta guzion gogokoa izan dedila."

Bizkai'rako bakaŕik egin baldin ba nu, ez-nuan *buruzagi* oleŕkian jaŕiko ezta *etsai* ere. Ez-nuan Bizkai'ko *fonetika'rik* (1) ere saŕtu. ¿Zein da, ba nere uts-egitea? Bizkai-aditza. ¿Zein aditz jartea nai ote-zuan E. B. B.'ak, bizkaitaŕ batek oleŕkia ta gipuzkoaŕ batek eresia egiteko erabaki zuanean?

¡Guzion gogokoa! Idatzi egizu, *Goikolako Txori* oŕek, Mikel Deuna'ren oleŕki edeŕ ori; ta biaramonean *Bekolako Txori*'ren bat agertako zaizu ez-diola zure oleŕkiak gogorik betetzen txio-txioka.

¿Zein izkelgitan idatziko zenuke guzion gogokoa izan dedin?

.. .. .. *Uŕiolabeitia'taŕ Amantzi.*

(1) *Goikua* eta *Lagi* onela idazteak, bere zioa du.

Uaŕa.—Uŕiolabeitia adizkiaren idazlan au igazi dan igandian argitaldu biaŕ zana da. Orduban, baña, lekurik etzalako, etzan argitaldu. Egun batzuk atzeratuta be baña idazki oni bere zunık etxako galdu, bere uste zuzenian senduagotuta geratu baño.

Beraz zuk, irakuŕle, aŕetaz irakuŕi egixu, ta Uŕiolabeitia adizkidiak atzeratute au azketsi dagigula.—*Ibon.*

Zozua, axerija ta txakurra

(Umientzako ipuña)

Goiz baten, Aita "Txaŕantxa,,'ko ta Amama "Maluta,, koen bereziko tantai edeŕ baten, zozo eme batek pozaŕen abestuten eban.

Egun baten, axerija, berezi aretatik Mugaŕa-alderantza joyan; eta axerija, zozuaren abesti alayakaz atseginduta, abestijak entzutiaŕen tantai azpijan jezaŕi zan.

Alako baten, tantai-puntara begijak zuzenduta, zozuari, txantxetan-benetan esan eutson.

—Kantari ago txori. Gauŕ lez alaikiro egundo ezton abestu. Ainbeste poz eta alaitasun ¿zer dala-ta? "Maluta,,'ko atsuak janari gozuen bat opaldu duna ala?

—Abestuko etxuat, ba, poza ixango axeri—zozuak erantzun eutson—. Janari gozuak eta beste edozer baño gauza atsegingaŕijaguak poztuten navok-eta. Tantai onetako adaŕik gorenenguan, abija zabal baten, lau ume eguzkija baño be edeŕaguak jaukuaz-ta. ¡Oi zelako edeŕak! Au dala-ta pozaŕen abestuten juat, zorijon andi onegaz nor elitzakek pozez zoratuko?

—Poztutekua don ixan be. Abestu eike bai. ¡Lau ume! Edonok etxaukezan...! Oŕatik lautatik bat neuri emon biaŕko daustan, egunontan ezer jan barik gosez navagon-eta.

Au entzutiaz, zozua estutu zan; eta bere alaitasunak beriala iges-egin eban. Abestijak ixildu ziran, negaŕ egijan...

—Ez orixe; orixe—abots tamaltsubaz erantzun eutson—. Ainbeste maite dodazan eta ainbeste kostariko umiak iñorentzat eztagoz. Lau ume daukadazan aŕen, bat baneuko letxe zaindutia yagot-eta. Gustijak bardin-bardin maite juaz; gustijak maitasun eta neke bardiñakaz soŕturiko umiak diralako... Beraz, batxu be ezingo duat emon...

—Bat beriala emoten ezpa-daustan—axerijak asaŕez erantzun eutson—Zugatz ori neure buztan mardo onegaz jota beinguan luŕeratuko yunat; eta eu ta eure umiak, neure sabelarentzat ixango zarie.

Orduban txori koitauak, berba itzal onekaz ikeratuta, axerijari ume bat emon eutson. Bijaramonian be, axerijak, zozuari, zemakun bardiña egiñaz beste ume bat ken du eutson; eta uŕengo egunian beste bijak.

Txori eŕukaŕijak, ganeko egunetan, ezpiaŕ ain andija zijo zala negaŕ eta negaŕ egiten eban.

Iluntze baten, Aita "Txaŕantxa,,'ko ta Amama "Maluta,,'koen txakuŕa, "Txalin-eŕota" eritxona, zozua eguan zugatzaren ingurura juan zan. Eta txakuŕa txorijaren negaŕakaz gelduta geratu zan. ¡Alako negaŕ egiterik!

"Txalin-eŕota" biotz-beria ixan, eta zozonegaŕtijagaz eŕukitu zan. Eta ulu ta negaŕ arein zegatija jakin-guraz, abots maitatijaz itandu eutson.

—Txori gixagaxo oŕek zegatik negaŕ? Oŕenbeste atsekabe, ¿zer dala-ta?

—Negaŕ egingo etxuat ba?—zozuak erantzun eutson—. Lau ume eguzkija baño be edeŕaguak euki yuaz, eta axeri maltzuŕ-gaiztuak laurak iruntsi daustazak... ¡Negaŕ egingo etxuat ba...?

—Eure umiak, axerijak jan? ¡Olakorik! Neuk konponduko yonat axeri pezte ori. Neure lau oñok amaikatxu bidaŕ bere atzian ibili yunaz... Baña... orainguan jausiko dala uste yunat. Txaŕez dabilana onez artua ezton ixango...

—Jausi bai...? ¡Ai "Txalin" a aŕapetako zortzi oin eta amaŕ zentzun biaŕko dozak, aren maltzuŕkerijak azkenik etxaukiek eta.

—Orainguan jausiko don, ba—"Txalin-eŕota,,'k erantzun eutson—. Ni, oŕ goiko landako bedaŕtzan il-itxuran jaŕiko non ¿bai? ta axeritzaŕ oŕen, onantza datoŕenian, ilik naguala ik esango dautzan. Eta orduban, axeri gaizto ori, ezkenengo asperkundia egitiaŕen edo, biaŕ-bada, neure abora korotza egin gurarik uŕeratuko yatan; eta nik... une atan ¡zaunk! egiñaz agin-aŕtian beingo baten apuŕtuko yonat. Ia, ba, olakoxe bat egiñaz, axeri peste ori bijuen-aŕtian betiko galtzen dogun.

卐 卐 卐

Esan eta egin, uŕengo egunian, "Txalin-eŕota" bereziko landan il-itxuran jaŕi zan. Bitaŕtian zozuak, zugatzaren puntan, beste egunetan lez abesti tamaltsubak abots itunez abestuten euzan.

Onetan, axerija zugatzaren ondora juan zan, eta pizkaten abestijak entzuten egonda gero, axeri okeŕ arek, txorijari esan eutson:

—¿Zer? Oin be negaŕ egiten don?

—Egingo etxuat ba...—erantzun eutson "Txalin-eŕota" or goiko landan ilik yagok eta... ¡Oi bera ixan dodan aizkidia!

—¿"Txalin-eŕota" il da?—axerijak ikaraz ta pozez esan eban—. ¡Amaikatxu ariñeketa nire atzian egiñiko "Txalin-eŕota"...! Txakuŕ pestia! Oŕatik nun daguan banekin, bere abora korotza egin barik enintzaken, gauŕ, geratuko. Nun daguan, mesedez erakutsi, egidan...

Eta berba oneik amaitziaz, zozuak axeria, txakuŕa guan lekura eruan eban. Axerija baña, lenengotan, txakuŕaren ondora juaten etzan azaŕtu: bixirik egualakuan.

Baña, zozuak, ilda eguala ta ilda eguala esanda, txakuŕari bere eskeŕeko begijan mokuaz ikutu eutson. Axerijak, be orduban zozuak egin ebana ikusita, txakuŕaren abora korotza egiten asi zan, iŕiz ta baŕez esaten eutsala:

—"Txalin-eŕota" gaizto pezte ori. Neu aŕapau gurarik, amaikatxu bidaŕ eure oñak jaso dozak...! Baña gauŕ neure azpijan ago; ta ona orain zelako iŕija egiten duadan... Nigatik jasan dokazan nekien ordaña dok ori...

Eta "Txalin-eŕota,,'k, axerijaren iŕi ta baŕe gustijok gora-bera, ildako bat lez ixilik eta geldirik eguan.

Alako baten baña, asaŕatu zan, eta amoŕu andiz ¡zauzk!-eginda axeritzaŕa agin-aŕtian apuŕ-apuŕ egin eban. Eta orduban, axerijaren erijotza ospatutiaŕen, txorijak, dantza-abesti politak abestu euzan; eta txakuŕak atzeko anken ganian iñun diran dantzak egin ebazan.

Aita "Txaŕantxa,,'kok eta Amama Maluta'ko be, axerijaren erijotzaz poz galanta aŕtu eben; eta euren poza ageŕtziaŕen, "Txalin-eŕota,,'ri ta zozuari bazkari ona emon eutsoen Buskentza iru eratara (modutara gertauta, ta ganian taluaz esenia ta "putz-eŕoskilak". Eta gustijak ase ta bete egin ziran.

MAÑARIKO.

MENDIJAN

Larunbata-iluntzija zan: ortzea goŕi-goŕi leguan. Eguzkija itxaso ostian saŕtuta bai-leguan. Mendijak ixilik aŕo ta zelai gustijak zainduten. Atxak aŕo-aŕo jagiten dira gixona luŕetik jagiten dan letz.

Aitz-baŕenetik duan bidetik gora lau gaste duaz mendirik-mendi ibilteko asmoz, axe osasuntsuba aŕtu ta birijak sendotuteko, baita euzkaŕ mendijak artzañak legeko, baita euzkaŕ mendijak artzañak legetxe ezagututeko Euzkadi maite-maitia ezagututeko.

—Ibaŕa, nun ete-lo egingo yuagu?

—Ñigatik edonun, ardola baten egiteko be, etxuat ardura andirik.

—Onduen-onduen ardola baten, Txabaŕi.

—Txabola ori baña ¿nun idoro?

—Txabolarik ez ete-dok egongo ba?

—Ija gaba dok.

—Aundija litzakek, ba, mendi onetan ardi-abarorik ez egotia.

—Aoŕ aŕan-otsa, mutilak. Ardijak bai-yuazak txabolara: artzaña, be, eztok uŕin-uŕin ixango.

Añubetik gora igo lebenian gure gaste bixijak artzaña bizkartxo baten ikusi leben Eupadea egin leutsaen eta geure artzaña eupadea entzun baño lenago geure gastien ondoan zan.

—Kaxijo, mutilak; nundik eta nora zabiltza garai onetan eta mendi ilun onetan? Gaba lasteŕ yuagu geure gain eta mendi gaba gero ez oŕ beko urijetan ixaten dozubezan gabak. Au eztok urija. Emen gaba saŕtu ezkerotz ozkiŕi egingo yok.

—Mendija bai-dakigu zer dan aspaldijon mendi-zaliak gara-ta.

—Gauŕ mendijon lo-egingo dozube, ezta?

—Asmo oŕegaz etoŕi gara beintzat.

—Neugaz txabolan egin gura ba'dozube

—Bai orixe, zegatik ez ba?

—Etoŕi, ba, neure atzetik. Oŕ goratxubago dago nire txabolea. Tipi-tapa laster eldu ziran txabolara: txaki bi leuzan txaboleak, bata aberientzako, bestia notiñentzako.

Ardijak "me" ta "me" legozan: ango aŕan-otsa ta zaratea...

Notin-txakija edeŕa zan. Baztéŕ baten geure antxiñako "argi-mutila". Govan loki batetik lotuta gazta-pilua. Beste baztéŕean enboŕ aundija, jaŕteko-edo. Beste aldetxo baten gazta-zimitsa, gazta gogoŕa ta ogi baltza leuzana, mendijetako ogi baltz eta osasuntsuba. Aoŕ txabola...

—Orain neurekin apalduko dozube...

—Geuk bere bai-dogu alikatuŕea; ...retik banaduko dogu lenengo.

—Ia, ba, baŕdin yatak niri.

Gustijak enboŕean jaŕita pozik ... lebezan lukainka, txaŕi-mustuŕ eta ... Noxian bein ardo-zuŕutada batzuk ... ten lebezan artzai eta aŕotzen gogu...

—Orain, mutilak, neuretik jan biaŕ ... zube. Gazta bat jango dogu oron ... Oŕa oŕ gaztea, zatitu nai dozuben ... ori amaituten ba'da ba-dagoz beste ... -eta.

A zan gabarua!..

卐 卐 卐

Ortzia aratz-aratza ustia letz; ... eztalki urdin ganian negaŕez, ... ixil-ixil, axia geldi, bijotza oldozkun ... ŕija zutik, dana lo...

Mendi-galuŕen ostetik Izpitza me... nanduba: gero astiro gora ta gora ... dau ilargi leun eta bariak, zelayak ... tzen, mendijak alaituten, zorgiñak ... Zaratea añubian... ¿zer-ete? Eresi ... eta uŕin antzekua; geruago ta ... ¿mendijen abestija? ¿baso jaunaren ... dadea? ¿Zorgiñen taldeak? baso ta ... jen ereskintza geltsuba? ¿Ilargi-... zabalgundia?

Tarteka-marteka bai-datoŕtz neure ... ŕijetara an beste goiko txabolan ... txakuŕaren zaunkadak: egunoro ... olantxe aguŕtuten daki.

卐 卐 卐

"Ilargi. ¿zer ez ete-don ikusi ik ... onetan? Oraindiño ¿zeinbat urte dira, ... ¿Aiztuta ago? Ez, goguan dozan ... nik euzkotaŕen gau-jayak, goguan ... gau-abestijak, goguan dozan gau-eskai... goguan dozan bai, goguan dozan. Edo ... tuta ete-ago?"

"Bai-dakixan oindiño euzkotaŕen ... keak, bai-dantzuzan euzkotaŕen iŕintzi... lijak, euzkotaŕen alayuak".

"Ilargi, ilargi, eu bixi azan aŕte ... taŕa bere asabakin gomutauko don, ... aiztuko; eu bide-azala, euren gauzak ... gutuko yozan orain-aŕte ezagutu ... letz."

"Ilargi, itxaso bare oŕetan abilan ... izpitsu ta argi ori, ez adi aiztu euzkotaŕ..."

AGAREI.

ERRIJETATIK

SANTANDER'TIK

ABERKIDIAK DUESO'RA.—"Ixilik" idazliak España'n bixi garan euzkotaŕakatik esaten ebana, irakuŕi dogu.

Beraz ondo dago idazle trebe arek esaten ebana, eta Santander-aldian bixi garan euzkotaŕak aldogunık saŕijen egingo doguna orixe da: Idiakez'taŕ Pantzeska eta Porset'taŕ Koldobika ikeŕtuten. Dueso'ra juan. Eta an aurkitzen diran gure anayen ondoratuta geure bijotzetako beruaz apuŕ bat arek adoretu.

¡Abeŕkidiak! Santander'ko Euzko-Bakiko bazkidiak! Geure eguna eldu da, bai, ta geure egitada onakaz erakutsi dayoguen gustijei, gu, euzkotaŕok, geure bide zuzenetatik urten barik gabiltzala.

Alan ba, gauzak ondo urten dagijen, ila onen 24'ŕenan, Galan y Garcia txaideko "Cafe Teran" deritxon akeit-etxian batu biaŕ gara, ta bertan Euzkadi'rentzat onurakoŕak diran asmo batzuk aŕtu ta auŕera eruan.

1'go.—Zein egunetan Dueso'ra juango garan.

2.gŕn.—Zelan juango garan.

3'gŕn.—Zelako gauzak eruan biaŕ dautseguezan espetxe aretaratuta dagozan gure anayei.

Eta geyagoko barik, aitatu dogun ila onen 24'gaŕen aŕatsaldeko saspiretarako, ixentau yatzuben akeit-etxian batu gadixan, eta batzaŕ onetatik zek urtetan daun gero esango dogu.

Bitaŕtian, aguŕ.

Santander'ko Euzko-Batzokija.

NASKALDIJA.—Madrid'etik bere gurasuei ikeŕtalditxo bat egiten Geŕikabeitia'taŕ Eukeni.

—Barakaldo'ra egun batzuk emen igaro ondoren, Loiti'taŕ Miren eta Pagoaga'taŕ Miren Gotzone juan dira.

Neure aguŕik beruena Gustijori.

SOSKETA BAT. — Datoŕen igandian, 11'etan margo zapi-edeŕ baten sosketa ixango da Euzko-Ikastoletan. Ñai dabena bertaratu laŕeke.

JAŔALE. (1)

(1) Zeuk egiten dozun izkija itxusija ezta, baña bai uleŕkatxa. Saŕitan izkijotan dagona zer dan jakiteko, "adibinadore" biguŕtu biaŕ ixaten da. Apuŕ bat argitxubago ¿zegatik idatzi ez, ba?

ELORRIO

ERIOTZA.—Larunbata aŕatsaldian bijotzeko ondo ez bategaz il zan Basauri'taŕ Jagobe (G. B.). Bere gorpuba ilobiratzera ozte aundija ixan zan. Senditaŕ gustijeri euren atsekabe gaŕatzian lagunduten dautsegu.

BEDERATZIUŔUNA. — Begoña'ko Ama Neskutzaren bederatziuŕena amaitu da. Elizkizun berezi-berezijak egin dira. Txonitzak, bai Elantxobe'ko txaunburu jaunarena, bai Izuŕategi jaunarena ta bai Galdos Aba Josulaun aguŕgaŕijarena, entzungaŕi - entzungaŕijak. Laŕañaga'taŕ Eukeni jaupari gastiak zuzendari ebela eŕiko emakume abeŕtzale zintzuak oso edeŕto abestu dabe. Altaria ikuskaŕijan apainduta eurak bakaŕik dakijen lez. Egunero txadona eŕitaŕ eta erbestetaŕez bete-bete-eginda ikusten ixan da. Zorijonak gustijari.

MIN-AŔTU.—Txiŕindulari batek neskato bateri jo ta ankea apuŕtu eutson.

—Moto bategaz beya jo ta jausi ziran gure aizkide ta lagun on-onak diran Asategi'taŕ Lontzi ta Kapelastegi'taŕ Balendin. Zorijonez min aundirik ezeben aŕtu.

Kontuz eta astiro ibili, mutilak! bestela.

ELGOIBAR

ESKEŔAK. — Izpaŕingi onen bitaŕtez, eskeŕak ematen die Uriguen'daŕ Luki abeŕtzaliak, "Gurutzepe" antzestu zuten egiliari, baita ere bere gexo aldian laguntzeko zenbait txindi eman duten gustieri.

DEBA'N.—Igandian egingo diran, euzko-jai ikuskaŕian Deba'ko Zezen-Enparantzan, uri onetan gogo bizia dago ikusteko. Naikua da Donostia'ko Saski-Naski Poxpoliñak datoŕela jakitia, uri gustia beŕtaratzeko.

Igandian gustiak Deba'ra.

IZPAŔ-BALTZA.—Jaunagandu da 89 uŕte zituala, Agiŕegomezkoŕta'taŕ Miren Josune (G. B.). "Olaso" baseŕiko amona

JAYOTZAK.—Alabatxo bat, izan dute, Aŕiola'taŕ Pantzeska'k eta bere emaste Zubiauŕe'taŕ Miren "Gelatxo" Eŕota-kuak.

Baita ere auŕtxo bat eduki dute. Alberdi'taŕ Iñaki'k, eta bere emaste Osoro'taŕ Josebe'k "Austakon" baseŕikuak. Zorionak gurasoei.

AZOKA.—Datoŕen ostegunian uri onetako zaindari Bartoloma eguna izanik, azoka izango da datoŕen arteaskenian egu-astenian.

DEUN LARENTZI BAXATXONUAN.—Bigaŕen zaindari egunian jayak iraun egin zuten balera onetan jolas politak antolaturik onela.

ASTO-GAÑIAÑ JOKUA ARINEKETA.—Lendabiziko saria atera juan, Etxaniz'taŕ Bingen "Gibraltaŕ" baseŕikuak 20 lauŕleko.

Bigaŕena, Eizagiŕe'taŕ Joseba (Mintxeta) 10 lauŕleko.

ARIÑAKETA. — Amalau uŕte bete bakuentzat:

Lendabizikua, Mugurutza'taŕ Pantzeska (Verdun), 5 lauŕelko.

Bigaŕena, Aŕiola'taŕ Joseba (Gelatxo-eŕota), 3 lauŕleko.

Irugaŕena, Etxebeŕia'taŕ Estepan (Pasapan), 2 lauŕleko.

Laugaŕena, Guŕutxaga'taŕ Jon Urkiri, 1.

BOLAKETIA.—Ogeita amalau auŕkeztu (presentatu) ziran:

Lenbizikua atera zun, Elustondo'taŕ Pantzeska (Mayorta) 20 lauŕleko saria.

Bigaŕena, Guŕutxaga'taŕ Joseba (Uŕkiri) 10 lauŕleko.

Irugaŕena, Osoro'taŕ Jagoba (Muxilo), 4 lauŕleko.

Laugaŕena, Mugurutza'taŕ Pantzeska (Verdun), 4 lauŕleko.

Goi egun onetan gure euzko-ikuŕiña sinsilis egondu zan zugaitz betetak, eta asko edeŕ bat "Ongi-etoŕi" iragaŕiagaz.

DEUN EŔOKA.—Balera onetako baseŕitaŕak, Deun Laurentzi'kuak baño gutxiago ez izatia gatik, eleizkizun eta jolas politak antolatu zitusten. Goizian amaŕetan txadontxuban abestu zan "Angelis,,'ena, Jaupagile Jaka'taŕ Ardoni, laguntzen Opekua'taŕ Estanisla, Onaindia'taŕ Selestin. Itzaldia Opakua'taŕ Estanisla'k Bukatzian jaupa gorpuzkiña mun egiteko eman zan ondoren laisteŕketa polit bat jokatu zan.

Lendabizikua atera zuan, Alberdi'taŕ Eusebi "Azkue", 20 lauŕleko.

Bigaŕena, Oria'taŕ Jon'ek, 15 lauŕleko.

Irugaŕena, Baŕenetxea'taŕ Joseba Mirena (Guena-Etxebaŕi), 5 lauŕleko.

Aŕatsaldian dantzaketa txistuak eta auspo soñuak jota jayak iraungo du ostegunian ere aŕi-jasotze ta abaŕ biaŕ emango degu bere beŕi Jaungoikuak lagun.

ELEIZKIZUNA.—Deuna Kalare'ko lekaimiak, beren zaindari dan Deuna Kalare egunian, eleizkizun edeŕak egin zituzten. Amaŕetan lekaimiak berak abestu zuten "gregoriano" jaupa bat oso edeŕki. Itzaldia Aŕona'ko txaunburu dan Eŕekondo'taŕ Estepan'ek oso egoki. Bukatzeko Deuna'ren goŕpuzkiña mun egiteko eman zan. Amabietan bazkari edeŕ batekin opatu zitusten lekaimiok, eleiz-gizon eta uriko sendagilieri. Aŕatsaldian ere eleizkizun edeŕak egin ziran.

AIXERIXA.

re urtez "amaŕ" itxan. "Amaŕ,,'en lenengo erea etzan "amaŕ" ixan, "amar" baño. Eta "Amar", be, ez + ei-zan lenengoko erea: "anar" ixan ei-da lenengotarikuena. Urdiola aizkidiak, be, igidin oŕein aldakuntza ori ontzat aŕtuten dau. Urdiola euzkeltzale zintzua ta itxoŕkunetan zoŕotzenetarikua dogu. Lengo egunen baten-edo Euzkadi'n berton idatzi leban gai oŕetzaz.

Urdiola'k auxe gitxi gora bera: ¿"Albitzu,, ren itxoŕkuna zein-ete? "Albitzu" ta Aŕbitzu bapat dira. "Aŕbitzu" auxe-edo ei-da: aŕi + bi + tzu.

Lenengo "aŕ" atal ori aŕi dala eŕaz argitu leikian gauzea da beraketz: oŕbel = oŕi-bel, heŕtaŕ = heŕi-taŕ, ta abaŕ.

"Bi" bigaŕen atala "bil" edo "biribil" edo-da. Itz askotan idoroten dogu; azpil = aitz-bil = aitz + biribil; t. a.

"Ta" atala askaŕa da.

"U" atzenengo atala baŕiz geikija ei-da, amai-gedeña. Itz askotan idoroten doguz amai gedein oŕeik.

¿Zer-ete dertxodan oni? Ondo dagoia; ni neu baña enau asebetetan, eta aoŕ zegatija:

"Albitzu" Albitz + u da. Albitz albo-itz da.

Albo-itz = colina de la ladera.

Albitzu'tik Arbitzu etoŕi leikian. Itxoŕkunau bestia baño asko argijagua dala uste dogu. "Bi" ori "bil" labuŕpena ixateko l igidiña galdu biaŕ ixan dau Bestetara ezer be galdu barik atzalduten da, ta itxoŕkun-gayetan egi-antzik aundijena daukenak eta eŕaztasunik aundijena dabenak ontzat aŕtu biaŕ doguz.

Aŕbitzu'tik Albitzu aldatu biaŕian Albitzu'tik Arbitzu aldatuko zan: "amaŕ,,'ena gauza ituna da; oŕegatik ezin dogu, oraindanik beintzat, ŕ igidin gogoŕaren r bigunan aldakuntzea ontzat aŕtu.

¿Zuk zeuk zer ete-deritxazu oni? Argi ezpa'dago baŕiro, be, itandu ardura barik erantzuteko gertu-gertu nago-ta.

"Muskil". Atzenengo "muskil" itzaren itxoŕkunatzaz itanduten leuzun. Nire ustez argija da itz oŕen itxoŕkuna "Mos" edo "mus" + kil. "Mus" "mos" dala "moskin" itxetik ikusten dogu. "Moskin" = mos (tu) + kin da ta intxauŕak esku-atzamaŕetan egiten daben loya da. "Muskil,,'en "mus" "mos" da; "mos" gero "mus,,'en aldatu da. Kil" bigaŕen atala saŕitan erabili dogu, baŕa zer-ete dan atzaldu, be.

Aguŕ eta agindu.

Ibiriku'tar Anakelda'ri

Aguŕ jelkide ta euzkeltzale zintzo ori:

Lengo egunean amaituge itxi layuadan eure idazki edeŕaren erantzuna. Lenengo atalari zelan edo alan erantzun aŕen, bigaŕen eta irugaŕen atalak erantzun barik itxi layuadazan, gauza aztunak gitxi ta banan iruŕtzi biaŕ ixaten diralako. Geuk darabilguzan gayok aztunak eta latzak bai-dozak, irasi ezkero baña miaguak eta iruntziteko eŕazaguak dokezak.

¿R ALDATU LEIKE Ŕ IGIDIÑAN? Obeto esateko: ŕ gogoŕa r bigunan aldatu leike? Erantzunak bikotxak dira. Batzuk bayetz diñoskube. Beste batzuk ezetz, ezin leikela aldatu. ¿Zijuak? Ŕ gogoŕa r bigunan aldatu ezin dala diñuenak auxe diñue: euzkerai oindiño eztala idoro olako aldakuntza ta bijakera argirik. Olako gauzak seurtu jaŕiteko, ba, eskijeŕ-eskijeŕ jakin biaŕ ixaten dira. Batiñak ezpa'gagoz ezin dugu olako gauzarik argi jaŕi.

Arana-Goiri'taŕ Sabin'ak aldakuntza ori egin leikela diño. ¡Nun-ete didorogu? Be-

Iturritxuba

Mendi-bazteŕ batean
kerizpe-leunean
ituŕitxu-zaratak
baŕe-iŕi antzean.
Ur gardeaari adi
nago, ixil, gentzean.
Txoŕota nai neuke
neure bijotzean.

Alai urteten zara
ur garden pitxija,
eta zeuri begira
beti da lilija.
Mendiz-bera marmarka
poza da zeuria
eta altzo garbijan
dakusgu ortzija.

Ibaŕ zabalan dua
zarata gabetik,
eŕotako ertzera
nekez eldu nairik.
Eŕotarija an bertan
begijak zabalik
andaparea ur onez
bete ikus nairik.

¡Eup, Eduŕne, bizkoŕ
ura eldu da-ta,
emon aŕi oŕeri
ur leuna neuŕtuta.
¡Ai ene ur garbija!
¿non dozu, ba iŕija?
Orain bai dala uŕia
goiko ur pitxija.

Aguŕ-aguŕka dua
bitsetan galdurik.
Eta bide zabalez
zelayak pozturik
itxasoraño dabil
azkatasuna nairik.
Antxe galduko yaku
gatzaz nastaturik.

Itxasoko gatzagaz
bat eginda gero
Mendiko ur garbija
galdu da betiko.
Baña ixontzi andikaz
dabil maitekiro,
¡Medi-goiko ur otza
egin yaku itxaso!

ERLETXUE.

Ipolita deuna, gotzain eta ziñopa

Irugaŕen eundian bizi izan zan Eleizaren irakasle ospatsu au. Jeronima deunak diño, alegiñak eginda, ezin izan ebala idoro ta argiztatu zein uritako gotzain izan zan; baña Kisto'ren izaera bietzaz Gelasi'k idatzi eban idaztian diño Arabia'koa zala. Irene deunaren eta Alexandria'ko Kelemente deunaren ikaslea izan zan eta Orijenes'en irakaslea. Jeronima deunak eta Eusebi'k diñoskue Idazti Deunetzaz idatzi ebala.

Teodoreta'ren garairaño iraun eben aren itzaldi batzuk; baita be Pilipa kaisaŕaren emazte, Sebere kaisaremeari, Kisto'ren gizatasunatzaz eta ilen berpizkundeatzaz idatzi eutson idazki bat. Noeta'ren aurka idatzi eban idaztiaren atal bat, geure garairaño eldu da. Idazti oŕetan Irukoitz deunatzaz diardu eta Josu'ren jaungoikotasunari dagokiozan gayak darabiltz. Ba-daukaguz bere Idazti Deunetzaz egin zituan azalbenak. Baña irakasle jakintsu onen idazti asko galdu dira.

Mila ta beŕogeta amaika gaŕen urtean Ipolita deunari opalduriko eleizatxo bat aintziña egon zan tokian langileak atxuŕketan ziarduela, deun onen arnabaŕezko irudi bat aurkitu eben. Lorenza deunaren eleiza-ondoan zan au gerta-tokia. Irakas-mai batean jesaŕita agiri zan irudian Ipolita deuna ta eskeŕ-eskumatan gerkerazko idazkun bi Eskumaldekoa Ipolita deunaren idaztien eŕeskada bat zan.

Mila ta seireun eta irurogeta bat... urtean azaldu zan deun onek Kisto'ren ... kariai zuzendu eutsen idaztia Danel ... learen ta enparau igarleen esanai ja... azaltzen ditu ludiaren azkenaz auŕetio, K... to'ren arerioaren etorkuntza salatuko da... igarbideak.

"Itz-etoŕi aundiko gizon deuna" dei... dautso Jeronima deunak. Kisestoma de... ak, baŕiz, "argiaren ituŕi, irakasle jak... tsua ta biguntasunez beteriko gizona" d... diño. Irene deunaren kidekotzat artzen d... Teodoreta'k eta deun oneiri biai Eleiza... gogo-ituŕi deitzen dautse.

Gotzain eta ziñopa izan zala diño Jeronima deunak. Ez dakigu, baña, noz il za... Geyen zabaldu dan ustea da beŕeun e... beŕogeta amaika gaŕen urtean Italia'n ... bazi ebala, eriotzaren bidez, ziñopatza.

Iru Ipolita izan dira ziñopa. Euretarik bat gudari izan zan; bestea Antiokia'k... jaupari; eta irugaŕena gauŕ ospatzen dog... deun au gotzain eta ziñopa. Norbaitzuk ... jakiñean nasitu ditue iru deun onein bi... tzazko goraberak eta egiteak eta notin ... kaŕa egin dabe okeŕean A.'TAŔ T.

Excursión trágica

Un muerto y numerosos heridos en un vuelco

Zaragoza.—En el kilómetro 53 de la carretera de Gallur a Sangüesa, una camioneta de pescado, de la propiedad de Martín Iso, que sin tener "carnet" la conducía, volcó, resultando heridos aquél, su ayudante, Bernardo Elvira, y el mecánico Jesús Chía. Todos ellos de alguna consideración.

Fueron conducidos a la casa de un vecino, que les practicó la primera cura.

Después de curados, Martín Iso denunció la falta de 1.900 pesetas en billetes del Banco, que llevaba en la americana.

La Guardia civil procedió a hacer un nuevo interrogatorio a Martín, y éste confesó que la denuncia era falsa.

卐 卐 卐

Madrid.—Como todos los domingos, ayer salió un autobús con excursionistas para La Granja.

De regreso, al llegar al kilómetro 12 de la carretera de La Granja, los excursionistas advirtieron que el coche marchaba con anormalidad y que iba haciendo eses.

Llamaron la atención del chófer, y como éste parece que no les hacía caso, le dijeron que incluso estaban dispuestos a apearse si seguía como hasta entonces.

A los pocos momentos, el coche fué a parar a la cuneta del lado derecho, chocó y volvió a la cuneta del lado izquierdo, donde volvió a dar otro golpazo y retrocedió nuevamente a la cuneta de la derecha, dando dos vueltas de campana.

La confusión fué espantosa, y a los gritos de los heridos acudieron vecinos de Navacerrada y las ambulancias próximas de la Cruz Roja.

Resultó muerto por aplastamiento Esteban Vega de Arca; gravemente herido Gabriel Torres: menos graves, Eduardo Hernández y María Santa Ana; de pronóstico reservado, Adela Serrano Valentín de la Vieja, José Camino, Pilar Martínez, Jacinto de la Cuesta, Manuel Nido y Andrés Izquierdo

En Navacerrada quedaron otros cuatro heridos, cuyos nombres se desconocen. Momentos antes habían subido al coche, que iba atestado de viajeros, dos señoras y varios niños.

Dentro del coche iban también otros niños, ninguno de los cuales sufrió herida alguna.

El practicante de la Cruz Roja que acudió al lugar del suceso entregó a las autoridades de Navacerrada al chófer del autobús, que por lo visto estaba embriagado, y a ello obedeció la catástrofe.

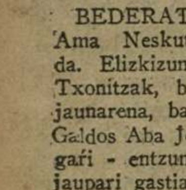
EUZKI-LEUN TXAPEL OLA
Boinas Elósegui
TOLOSA
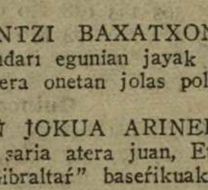

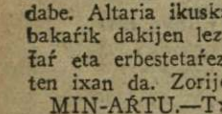
Fábrica de escopetas finas de caza. Eizara'ko suizkilu bereziien olea.
AGIRRE Y BASTIDA
Eibar. — Gipuzkoa

TXIKORO (ACHICORIA) BAKE

Joyería-Platería-Relojería
CONSTRUCCION Y
REFORMA DE ALHAJAS
Legazpi, 10 — DONOSTIA
ARIETA ITXIZALE
Bitxitegia-Zillartegia-Gabeukaztegia
BITXIAK EGIN ETA
BERRITZEN DITU
Urrutizkiña, 13.772

INGI BILDEGIA
Papelería del Oria
MORAIZ'TAR JOSEBA MIRENA
Teléfono, 154 TOLOSA

SANATORIO SAN ESTEBAN
OYARZUN (A 10 KMS. DE SAN SEBASTIAN)
Dres. Vidarte, Larrea y Usabiaga
Tratamientos modernos de las enfermedades nerviosas, histerismo, neurastenia psiconeurosis, intoxicaciones, morfina, cocaína, alcohol.
Enfermos de régimen. Convalecientes.
Pensiones, de 15 a 40 pesetas

IMPRENTA
Almacén de papel y cajas cartón
ZURIMENDI. F. del Campo, 19.
Teléfono, 13.053